

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Людмил Мартинов Малев
член на научно жури (зап. РД 38-196/05.04.2016 г.)
по конкурс за ПРОФЕСОР (ДВ бр. 14 от 19.02.2016 г.)
професионално направление 2.4 Религия и теология
(Обща история на Църквата I - XI в.)
обявен от Софийски Университет „Св. Климент Охридски“
Богословски факултет

Данни за конкурса

Първото заседание на научното жури бе проведено на 26.04.2016 г. На него беше представена кандидатурата на доц. д-р Александър Стоянов Омарчевски за професор. Той е единствен участник в конкурса. Представената от него научна продукция, както и преподавателската му заетост съответстват на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“. Въз основа на това, както и на останалия набор от документи за участие в конкурса констатирам, че процедурата е спазена.

Данни за кандидата

Доц. д-р Александър Стоянов Омарчевски е преподавател в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ от 1992 до 1995 г. като хоноруван, а от 01.01.2001 г., след спечелен конкурс е назначен за редовен асистент. В периода 1995-2000 г. е редовен асистент в ЮЗУ

„Неофит Рилски”. Завършил е Богословие през 1987 г. в ДА „Св. Климент Охридски”, която понастоящем е факултет на Софийския университет.

Има ОНС „доктор”, по научната специалност „Теология” (Диплома от ВАК с № 26690/26.05.2000 г.) Дисертационният му труд е на тема: „Акакиевата схизма (484-519)”.

През 2004 г., след конкурс, получава научното звание „Доцент” по Теология – Обща история на Църквата (Прот. № 7/19.04.2004 г. на Президиума на ВАК).

Заемал е длъжностите „Ръководител катедра” и „Заместник декан”. От 2011 г. до момента е Декан на Богословския факултет на СУ.

В началото на преподавателската му работа води упражнения по Обща история на Църквата и други църковно-исторически дисциплини. От 2000 г. поема съответните лекционни курсове. Към настоящия момент води лекционни курсове в бакалавърските и магистърските програми на Богословския факултет на СУ. Научен ръководител е на докторанти в Богословския факултет. До настоящия момент е участвал с рецензии и становища в 13 състава на научно жури за защити на докторски дисертации и конкурси за доцент и професор. Има богата експертна дейност в комисии, в т.ч. и към Националната агенция по оценяване и акредитация (НАОА).

Научна продукция и научни приноси

Кандидатът участва в конкурса със следната научна продукция: 1 монография, 1 христоматия с изворови текстове за писмен кандидат-студентски изпит по Теология (съставител) и 13 статии (публикувани в сборници).

Монографията „Св. император Константин I Велики (306-337)” (Омарчевски, А., С, 2016, 306 с., ISBN 978-954-07-4102-4) е най-крупният

научен труд на доц. д-р А. Омарчевски в приложения от него Списък на публикациите, представени за участие в конкурса. Той е посветен на личността и управлението на император Константин I – един от малкото владетели, на които историята е признала прозвището „Велики“, а Църквата е канонизирала за светец. Тези два факта насочват вниманието на читателя още от самото заглавие. А за научните среди интересът е провокиран както от задълбоченото изследване на основните проблеми, очертани в съдържанието, така и от особения поглед и акценти, предвид факта, че А. Омарчевски е историк и богослов. Авторът е подходил по начин, подходящ за такъв вид изследване. Както сам той отбелязва, уникалната личност и огромната и разностранна дейност на император Константин са основният фокус в изложението, като се акцентира върху отражението и последиците от неговото управление за живота на Църквата. Това прави трудът различен от наличните опити да се представи животът и делото на владетеля. Тук неговият държавнически талант е в тясна връзка с проблемите, които засягат църковния живот в първите десетилетия на IV в. А това е една изключително бурна епоха, в която е поставено началото на триадилогическите спорове, на които Църквата не само трябва да отговори подобаващо, но и да изработи своите догматически формулировки. Факт е, и това е отразено и в настоящия труд, че тържеството на истинското Христово учение в този момент е резултат от синергията държава-църква, лансирана и поддържана от императора и Омарчевски правилно отделя специално място на нормативната среда в империята, „рязко променена в християнски дух“.

Основната задача, която си е поставил авторът, е систематичното проследяване и анализиране на управлението на Константин Велики, което в държавно-религиозен план води до преход от езичество към християнство.

Главните достойнства на този труд произтичат от неговата изчерпателност, подходящо структурирано изложение - четивно, ясно и добре аргументирано. В различните части са разгледани хронологично съществените моменти по отношение на поставената цел и задачи.

Този труд е полезен за всички интересуващи се от антична история и най-вече от историята на Църквата в разглеждания период. Но още по-ценен е за изучаващите тази проблематика на академично ниво, т.е. монографията играе ролята и на учебно помагало за студентите в бакалавърските и магистърските програми на богословските факултети.

Сам авторът посочва, че в родната историография липсва цялостно изследване върху разглежданата проблематика.

Моето мнение е, че изтъкнатите в Авторската справка за приносния характер на трудовете приноси са действителни и дори биха могли да се открият още, не по-малко важни.

Като препоръка към едно последващо издание бих посочил целесъобразността, според мен, на поместване на илюстративен материал – карти, фотоси, схеми. Необходимостта от това кореспондира с изявеното желание на Омарчевски трудът да се ползва и като учебно пособие.

Сред представените от кандидата публикации една част са свързани с темата на монографията. Това свидетелства за траен изследователски интерес. Има и доклади и статии, свързани с други църковно-исторически и богословски въпроси. Останалите публикации са посветени на актуални проблеми пред съвременната богословска наука и общност. Въз основа на това изводът ми е, че А. Омарчевски е утвърден учен – историк и богослов, с широк изследователски кръгзор.

В творческата си автобиография кандидатът е посочил участие в редица научноизследователски проекти (на някои от тях е ръководител), участие в авторитетни научни конференции и семинари (повечето от тях с

международно участие). На лице е значима като обем и качество редакторска, консултантска и експертна работа. До голяма степен тази негова научна и практическа дейност ми е позната и отношението ми към нея е положително.

Посочените от кандидата забелязани цитирания са над 20 и са от автори и издания с висок авторитет в научните среди. Мисля, че обективно те са в пъти повече, но трудно и дори невъзможно е всички те да бъдат проследени и регистрирани.

Преподавателска работа

В Богословския факултет на СУ доц. д-р А. Омарчевски преподава и съответно е автор на лекционните курсове по църковно-исторически дисциплини, като основна от тях е Обща история на Църквата.

Кандидатът участва в разработването на учебните планове и учебните програми.

През последните години е бил научен ръководител на трима докторанти и на голям брой дипломанти, които успешно са защитили магистърските си тези.

От приложената справка е видно, че има изискуемия хорариум.

С доц. д-р Александър Омарчевски нямаме публикации в съавторство и не участваме съвместно в научни проекти.

Въз основа на изложеното по-горе подкрепям кандидатурата на доц. д-р Александър Омарчевски, ще гласувам с ДА и препоръчвам на Факултетния съвет на Богословския факултет на СУ „Св. Климент

Охридски” той да бъде избран за ПРОФЕСОР по професионално направление 2.4. Религия и теология (Обща история на Църквата – I-XI в.).

Доц. д-р Людмил Малев